

Bisschoppenconferentie van België
Guimardstraat 1 - B-1040 Brussel
+32 (0)2 507 05 93 • ce.belgica@interdio.be
Conférence épiscopale de Belgique
rue Guimard 1 - B-1040 Bruxelles

Bisschoppensynode oktober 2018 over 'de jongeren, het geloof en de onderscheiding van de eigen roeping' – Synthese van de resultaten van de jongerenenquête

Vorbereiding van de synode in Rome

- De bisschoppensynode vindt plaats in oktober 2018 in Rome. Bisschoppenconferenties van over de hele wereld vaardigden bisschoppen af om samen met de paus en andere genodigden, onder meer ook jongeren, van gedachten te wisselen over dit synodethema.
- Ze wordt voorbereid door het *Algemeen Secretariaat van de Bisschoppensynode*, voorgezeten door kardinaal Lorenzo Baldisseri.
- Van 19 tot 24 maart 2018 is er in Rome een presynodale ontmoeting waaraan jongeren uit de hele wereld deelnemen.
- Het Vaticaan plaatste een vragenlijst voor jongeren tussen 16 en 29 jaar online
- De adviezen van iedere Bisschoppenconferentie op de vragenlijst werd tegen 31 oktober 2017 in Rome ingewacht.

Vorbereiding van de synode in België

- De Belgische bisschoppen opteerden voor een vereenvoudigde vragenlijst over 6 thema's aan de hand van vier Bijbelcitaties en met deelvragen (zie bijlage blz. 5).
- De vragenlijst was en is bedoeld voor jongeren van 15 tot 30 jaar die zich gelovig noemen, maar ook voor wie zoekend is of van op een afstand kijkt.
- De vragenlijst kende via verschillende kanalen een ruime verspreiding: de diocesane diensten voor jongerenpastoraal, het katholiek onderwijs, jeugdbewegingen en jeugdgroepen, parochies, enz.
- Vermits de verspreiding van de vragenlijst niet systematisch gebeurde, kunnen de resultaten niet voor wetenschappelijke doeleinden gebruikt worden. De resultaten zijn niet representatief. Daarom is een objectieve statistische analyse van de resultaten heel riskant. De antwoorden geven *indicaties*, en laten algemene tendensen zien. We moeten hier niet HET verslag over de 'jongeren en de Kerk' verwachten.
- De (N en Fr) vragenlijst blijft tot in het voorjaar 2018 *online*.

Enkele resultaten van het geheel

- Bij het afsluiten van de periode om antwoorden op te sturen, werden 607 F-talige en 1123 N-talige antwoorden geteld. Jongeren die een band met de Kerk hebben, antwoordden meestal tijdens de schoolvakanties. Jongeren die weinig met de Kerk te maken hebben, vulden de vragenlijst in bij het begin van het schooljaar, vaak op vraag van de leerkracht (godsdienst). De band met en de betrokkenheid bij het leven van de Kerk lijken sterker aan F-talige kant.
- Jeugdbewegingen hebben zelf een consultatie opgezet, vooral langs N-talige kant met name de KSA-KLJ (met 274 antwoorden).

Het maken van levenskeuzes (vraag 1): over het algemeen hebben jongeren het moeilijk met *onderscheiden* en *kiezen*.

- Er zijn talrijke obstakels: angst, innerlijke conflicten, iets moeten opgeven, weinig zelfvertrouwen, verwachtingen van anderen en sociale druk.
- Jongeren rekenen op het advies van anderen, vooral van familieleden, vrienden en 'gelukkige' mensen. Persoonlijke voldoening telt mee als men zichzelf heeft leren kennen.
- Ze rekenen ook veel op de aanmoediging van anderen.
- Weinig jongeren nemen de tijd om *in hun binnenste* over dit soort vragen na te denken, of ze al biddend te overwegen.
- Het is zeker het *getuigenis* van anderen dat helpt om levenskeuzes te maken. Sommigen verwachten voorbeelden om na te volgen.
- *Geestelijke begeleiding* is heel weinig gekend en wordt nog minder in praktijk gebracht.

Groeitocht in geloof (vraag 2)

- Voor het merendeel van de geïnteresseerde jongeren kan het geloof maar groeien samen met mensen die dicht bij hen staan, in groep (begeleid door een competente persoon), met inspirerende getuigen en met sterke momenten (kampen, Wereldjongerendagen (WJD), pelgrimages).
- Sommigen onderlijnen het belang van retraites (bv. bij het vormsel of de hernieuwing van de doopbeloften), de liturgie of inspirerende homilieën, initiatieven in de parochie.
- Discussies over hun geloof met mensen die niet geloven of anders geloven (bv. moslims) maakt hen bewust van hun eigen wortels.
- Anderen vinden het spijtig dat er weinig kansen geboden worden aan jongeren om in hun geloof te groeien en op parochiaal, diocesaan of interdiocesaan vlak andere jongeren te ontmoeten.
- Zij verlangen nochtans te groeien in geloof. Maar de band met een levende *christelijke gemeenschap* lijkt in de meeste gevallen pover. Jongeren vinden de geloofsgemeenschappen vaak verouderd en missen er begeestering. Zij hunkeren naar een warm onthaal dat vreugde en enthousiasme uitstraalt. Er is grote nood aan een *luisterend oor*, zonder oordeel.
- Zij verwachten van de Kerk dat ze hen oproept om verantwoordelijkheid op te nemen en nieuw leven binnen te brengen en dat ze jongeren die een vorm van bekering meegemaakt hebben, tegemoet treedt. De Kerk moet geen schrik hebben om een dienst van hen te vragen of hen initiatieven te laten nemen.
- Enkele jongeren vragen ook dat de Kerk nog duidelijker haar leer en traditie verkondigt. Anderen zijn vertrouwd met Bijbellezing.

Ontdekking van het geloof (vraag 3)

- een aanzienlijk deel antwoordt oprecht dat ze niets hebben met geloof en dat ze er geen ervaring mee hebben.
- Zij die wel zeggen gelovig te zijn, verwijzen vaak naar hun christelijke opvoeding binnen de *familie*, met name het geloof van hun grootouders. Vrienden, naaste familieleden en jeugdbewegingen spelen ook een rol.

- Aan N-talige kant, laten de parochiale initiatieven diepere sporen na dan de school.
- Aan F-talige kant, spelen de 'nieuwe gemeenschappen', zoals *Tibériade* of *Emmanuel* een belangrijker rol. Parochie en school blijven een beetje of zelfs helemaal op de achtergrond.
- De impact van persoonlijke sterke momenten zoals de uitvaart van iemand die heel nabij was, de ervaring van vergeving of gebed, de confrontatie met de moeilijkheden van het leven is beklijvend. Voor velen is ook de ervaring van door God bemind te zijn, levensecht.

Contact met de Kerk (vraag 4)

- Weinig jongeren hebben een 'vaste' band met de Kerk. Ze voelen zich helemaal niet 'verbonden' met de parochie als plaatselijke Kerk. Zij verwachten dus *weinig of niets* van haar.
- Het contact verloopt uiteraard via de sacramenten op belangrijke ogenblikken van het leven, vooral het huwelijk (of dit van vrienden), met Kerstmis of Pasen of via een eucharistieviering op kamp... Voor sommigen is de zondagsmis belangrijk: de ontroering bij het credo of de vreugde bij de vredeswens als men elkaar broederlijk groet.
- De band met de universele Kerk wordt sterk beleefd tijdens grote samenkomsten (Taizé, Lourdes, WJD); het zijn momenten van eenheid in verscheidenheid die een *boost* geven.
- De figuur van de paus, met name paus Franciscus, enthousiasmeert velen.
- Het is verrassend dat weinig jongeren de media en de sociale netwerken als een mogelijk contact met de Kerk zien.
- Weinig jongeren hebben de vraag over de hoop opgemerkt ... Misschien was de vraag niet helder genoeg gesteld.

Wat wil je nog zeggen aan de bisschoppen ? (vraag 5)

- Er is een grote diversiteit binnen de positieve antwoorden. Er staan vragen in over de jongerenpastoraal ('Leid ons naar God!'), de liturgie, de openheid op de wereld en de communicatie, de priester (aanwijzing dat de vraag interpelleert), de parochies, de ontmoeting met andere godsdiensten, een stevige christelijke vorming (de nood aan structuur en stabiliteit), en heel persoonlijke vragen.
- Een aantal jongeren voegen niets toe of zeggen het niet te weten.

Verwante bedenkingen

1. Enkele troeven voor de jongerenpastoraal bij het herlezen van de enquête.

- Er zijn evidente verwachtingen van spirituele aard bij *jongeren*, en meer dan we zouden denken.
- Grote samenkomsten (Taizé, WJD enz.) en sterke tijden zijn in de eerste plaats belangrijk om het geloof te ontdekken en een kerkervaring te beleven, zelfs als het een hele uitdaging blijft om die ervaring in het leven van iedere dag gestalte te geven.
- Als jongeren op sleutelmomenten naar de kerk komen, verwachten ze een grote openheid, zonder daarom *een flauw afgietsel* van de Blijde Boodschap te maken.

- De school met haar grote diversiteit aan overtuigingen blijft een plaats om jongeren *te begeleiden* omdat God er zonder taboes, ter sprake kan gebracht worden.

2. **Struikelblokken voor jongerenpastoraal in een geseclariseerde en meervormige samenleving**

- Jongeren die zich gelovig noemen, meestal in groep (school, jeugdbeweging) vormen een minderheid en hebben het moeilijk om voor hun overtuiging uit te komen.
- Individueel zijn ze moeilijk te bereiken omdat een jongere niet gemakkelijk in z'n eentje aan een activiteit deelneemt: de jongere rekent op zijn of haar omgeving ('als jij gaat, ga ik ook')
- De jongste 20 jaar is het aantal uitgesproken christelijke jongerenbegeleiders (vooral jonge priesters en kapelaans, maar ook pastores binnen jeugdbewegingen) fors gekrompen: zij waren de onmisbare tussenpersonen.
- Het pastorale aanbod zoekt zijn weg in een overaanbod van activiteiten, zeker in de steden, met de moeilijkheid voor jongeren om te kiezen en al zeker een keuze op langere termijn.
- De grote diversiteit aan jongeren waarvan sommigen heel duidelijke en anderen heel vage verwachtingen hebben, maakt dat het aanbod soms weinig *systematisch* en te bescheiden overkomt.

3. **Het thema roeping** is wat op de achtergrond van de enquête geraakt (met uitzondering van vraag 1). Het woord *roeping* is nogal dubbelzinnig: wat wordt hieronder verstaan? Roeping kan niet herleid worden tot het priesterschap, het religieuze of Godgewijde leven. Jongeren zijn eerst en vooral geroepen om te leven ("Kies dan het leven!"). Dit gezegd zijnde, moet de jongerenpastoraal aandacht en ruimte geven om een roeping te laten ontluiken.

4. **De 'vergeten' en nochtans belangrijke vragen**

- De vragen over relaties, affectiviteit en seksualiteit (zowel in het leven als in de leer van de Kerk).
- De inzet voor het algemeen welzijn (diaconaal aspect).

De bisschoppen danken de jongeren die de verschillende vragenlijsten ingevuld hebben voor hun gezamenlijke reflectie, voor hun eerlijke antwoorden en voor hun suggesties. Zij hopen en bidden dat de synode in 2018 vruchtbaar mag zijn voor de jongerenpastoraal in ons land.

Mgr. Patrick Hoogmartens en mgr. Jean Kockerols
Bisschoppen referent voor de jongerenpastoraal
november 2017

Bijlage: vragenlijst voor de jongeren

1. Mc 1,16-18 = roeping, levensproject

- 1.1. Wat vind jij moeilijk bij het maken van keuzes?
- 1.2. Wat helpt jou om te kiezen in verband met je omgang met tijd, familie en vrienden, relaties, studies, werk, geld, sociale media ... ?
- 1.3. Wie kan je helpen om keuzes te durven maken waarbij je je in het licht van het Evangelie duurzaam engageert met heel je leven: het huwelijk, het religieuze leven, het leven als priester of diaken?
- 1.4. Ken je mensen die jou persoonlijk kunnen begeleiden bij het onderscheiden waartoe Jezus jou roept?

2. Mc 9,23-24 = we moeten allen blijven groeien in geloof

- 2.1. Welke mensen en welke initiatieven kunnen jou helpen op deze lange groeitocht?
- 2.2. Op welke begeleiding en steun reken jij concreet vanuit de kerkgemeenschap?

3. Jn 1,40-41 Als jij het geloof van de christenen al hebt ontdekt. Wie of wat heeft je daarbij geholpen?

- 3.1. Welke zijn de persoonlijke ontmoetingen, plaatsen of gebeurtenissen die je tot deze ontdekking hebben gebracht?
- 3.2. Welke zijn de ervaringen – klein of groot – die jouw kijk op het geloof hebben veranderd of die in jou het verlangen hebben gewekt om gelovig te zijn?

4. Hnd 2, 41-42 contact met de Kerk

- 4.1. Wanneer en waar heb jij contact met de Kerk?
- 4.2. Op welke manier voel je je met haar verbonden (met de plaatselijke Kerk, die je dicht bij jou ontmoet, en met de wereldwijde Kerk, de Kerk die overal ter wereld samenkomt).
- 4.3. Wat is je mooiste ervaring met de Kerk? Wat geeft je hoop?

5. Open vraag: Wil je nog iets delen met de bisschoppen? Wil je nog iets vragen of meegeven?

6. Algemene gegevens

- 6.1-3: Leeftijd, geslacht, postcode
- 6.4. Welke zijn je beweegredenen om op deze vragenlijst te antwoorden?